

گروه معدن و صنایع

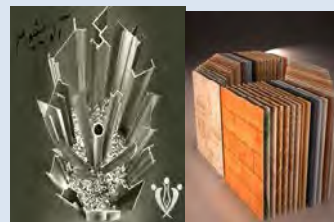
معدنی

خلاصه تحلیل آماری وضعیت صادرات اقلام عمده گروه معدن و صنایع معدنی

طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۵

البر مکرری
رئیس گروه معدن و صنایع معدنی

پشتوانه غنی ذخایر معدنی کشور به حجم ۵۸ میلیارد تن و به ارزش ۷۷۰ میلیارد دلار بخش اعظم صنایع و خصوصاً صنایع مادر در کشور را پوشش داده تا با تکیه بر این منابع علاوه بر تأمین نیاز داخلی سهم عمده ای از رقم صادرات کشور به معدن و صنایع معدنی اختصاص یابد. معدن و صنایع معدنی در برگیرنده کلیه اقلام خام و فرآوری شده فلزی، غیر فلزی، مصالح ساختمانی و... با ماهیت معدنی می باشد که در میان مجموعه گروه های کالایی تولیدی و صادراتی کشور بخش قابل توجهی از صادرات محصولات غیر نفتی کشور را پوشش می دهد. طیف وسیعی از انواع اقلام مواد اولیه، محصولات نیمه ساخته، محصولات نهایی در این گروه جای دارند. صادرات کشور طی دوره مذکور در مقایسه با مدت مشابه سال قبل در گروه کالایی مربوطه (اقلام عمده بخش معدن و صنایع معدنی) از لحاظ ارزشی ۸/۵٪ و از لحاظ وزنی ۳۹/۳ درصد رشد داشته است.

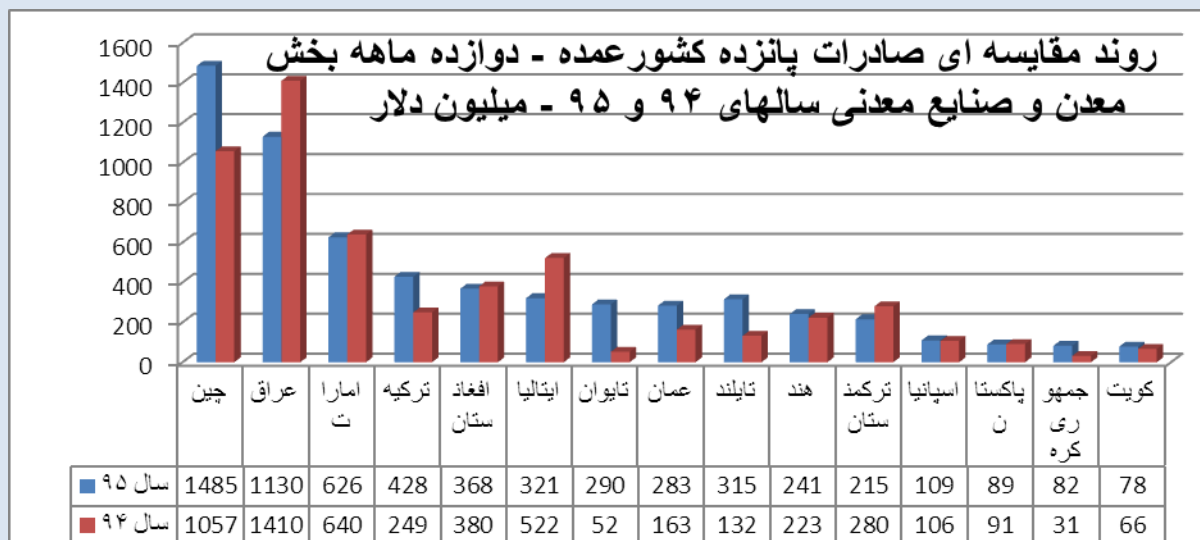
عملکرد صادرات اقلام عمده گروه معدن و صنایع معدنی طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۵

و مقایسه آن با دوره مشابه سال قبل

ارزش: میلیون دلار
وزن: هزار تن

درصد تغییرات		دوازده ماهه سال ۱۳۹۴		دوازده ماهه سال ۱۳۹۵		گروه کالایی
وزن	ارزش	وزن	ارزش	وزن	ارزش	
۴۸	۴۸	۱۳۶۳۳	۵۲۲	۲۰۲۳۵	۷۷۵	سنگ آهن
۴۲/۸	۴۲/۵	۵۰۹	۱۰۰	۷۲۶	۱۴۳	سنگ تزئینی خام
۴۸/۹	۴۷/۶	۱۴۱۴۲	۶۲۲	۲۰۹۶۱	۹۱۸	جمع کل اقلام عمده معدنی
۴۲/۲	۲/۷	۴۴۸۴	۲۳۹۵	۶۳۷۶	۲۴۵۹	چدن، آهن و فولاد
۰/۳۴	۷/۳	۳۳۷	۴۵۷	۳۳۸	۴۹۰	مصنوعات از چدن، آهن و فولاد
۳۳۹/۳	۱۴۵/۸	۴۰	۲۱۱	۱۷۵	۵۱۸	مس و مصنوعات
۱۳/۳	۵/۳	۱۲۱	۲۲۵	۱۳۷	۲۳۷	آلومینیوم و مصنوعات
۲۹/۷	۳۲/۵	۷۱	۱۲۹	۹۲	۱۷۱	سرب و مصنوعات
۳۷/۷	۲۴/۳	۹۲	۱۷۷	۱۲۷	۲۲۰	روی و مصنوعات
-۱۰/۳	-۴۱/۲	۱۲۶۸۶	۶۷۹	۱۱۳۸۵	۳۹۹	سیمان و کلینکر
۹/۵	-۲۱	۲۲۳۷	۴۷۲	۲۴۵۰	۳۷۲	کاشی و سرامیک، چینی بهداشتی و آجر
۲۱/۴	۲۲/۴	۳۵۶	۷۶	۴۳۲	۹۴	شیشه ساختمانی (فلت)
۴۴/۳	۴۰/۵	۲۵۹	۸۷	۳۷۴	۱۲۲	سنگ تزئینی کارشده
۲۶/۸	۳/۵	۱۷۲۶۳	۴۹۰۸	۲۱۸۸۶	۵۰۸۲	جمع کل اقلام عمده صنایع معدنی
۳۶/۴	۸/۵	۳۱۴۰۵	۵۵۳۰	۴۲۸۴۷	۶۰۰۰	جمع کل اقلام عمده معدن و صنایع معدنی

از جمله مهمترین بازارهای صادراتی مواد معدنی طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ میتوان به ترتیب به چین، عراق، امارات متحده عربی، ترکیه، ایتالیا، افغانستان، تایوان، عمان، تایلند، هند، ترکمنستان و اسپانیا، پاکستان، جمهوری کره و کویت اشاره کرد.

همانطور که در شکل ملاحظه می شود در سال جاری صادرات به کشورهای عراق، افغانستان، ایتالیا، ترکمنستان کاهش یافته است در حالیکه صادرات به سایر کشورهای نامبرده با رشد همراه بوده است. نرخ رشد صادرات در بخش معدن و محصولات معدنی به بازارهای چین، ترکیه، عمان، تایلند و تایوان چشمگیرتر است.

در این میان، صادرات به کشور عراق که طی سالهای اخیر بعنوان مهمترین بازار صادراتی مواد و محصولات معدنی ایران بشمار میآید روند نزولی داشته و کشور چین همچنان بعنوان مهمترین بازار صادراتی مواد خام معدنی ایران محسوب میگردد. در کنار مواد معدنی خام و نیم ساخته برخی محصولات نهایی نظیر چینی بهداشتی، کاشی و سرامیک کشور نیز با وجود کیفیت و قیمت مناسب و رقابتی به بازارهای اروپا صادر گردیده است.

البته سیمان نیز بعنوان یکی از مهمترین محصولات معدنی صادراتی با اتکا به مزیت های همجواری با بازارهای هدف، کیفیت مطلوب و نیز تولید رو به رشد، در شرایط فعلی به دلیل تمرکز بر بازار عراق وضعیت بحرانی را طی می نماید چرا که کشور عراق با توجه به کاهش فعالیت های عمرانی و ساخت و ساز و کفایت تولیدات داخلی در تامین نیاز داخلی کشور، بازار صادراتی قابل اتکایی بشمار نمی آید، لذا در صورت رفع موانع و مشکلات جدی موجود و شناسایی پتانسیل بازارهای هدف جدید، از جمله کشورهای حوزه آفریقا، این صنعت چشم انداز صادراتی مناسبی را پیش رو خواهد داشت. بدیهی است اتکا و تمرکز زیاد بر بازار عراق بعنوان مهمترین بازار صادراتی سیمان کشور در شرایط پیش بینی نشده، صدمات جدی به روند صادرات تحمیل نموده است.

سنگ آهن :

طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ صادرات سنگ آهن به رقم ۷۷۵ میلیون دلار و به وزن ۲۰۲۳۵ هزار تن بالغ گردیده است طی دوره مشابه سال ماقبل نیز صادرات سنگ آهن رقم ۵۲۲ میلیون دلار به وزن ۱۳۶۳۳ هزار تن گزارش شده و به این ترتیب صادرات نسبت به دوره مشابه سال قبل، ۴۸ درصد از لحاظ ارزشی و از لحاظ وزنی نیز ۴۸ درصد رشد یافته است. براساس آمار بخش اعظم صادرات سنگ آهن، به صورت کنسانتره (هماتیت) بوده است.

طی این دوره، قیمت جهانی سنگ آهن به حداقل ۲۵ دلار و حداکثر ۵۰ دلار رسید که در مقایسه با قیمت‌های سال ۹۴ که حداقل کمتر از ۲۰ دلار و حداکثر ۵۷ بوده است، از رشد برخوردار می باشد. سرمایه گذاری در صنایع پایین دستی فولاد در کوتاه مدت برای محقق شدن اهداف پیش بینی شده تولید، از مهمترین عوامل موثر بر روند کاهش خام فروشی می باشد.

عملکرد صادرات سنگ آهن طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ و مقایسه آن با سال قبل

ارزش: میلیون دلار
وزن: هزارتن

شرح کالا	۵ کشور هدف اصلی	دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ (میلیون دلار)	دوازده ماهه سال ۱۳۹۴ (میلیون دلار)	درصد تغییرات	سهم صادرات ۱۲ ماهه ۹۵ از کل صادرات (درصد)
سنگ آهن	چین	۷۶۲	۴۹۸	۵۳	۹۸/۳
	هندوستان	۳/۵	-	۱۰۰	۰/۴۵
	عراق	۳	۴	-۲۵	۰/۳۹
	قطر	۱/۶	۵	-۶۸	۰/۲
	ترکمنستان	۳	۱	۲۰۰	۰/۳۹

سنگ تزئینی خام (کار نشده):

با توجه به جایگاه ویژه ایران از لحاظ برخورداری از منابع و ذخایر ارزشمند و کیفیت منحصر بفرد انواع سنگ تزئینی، بازارهای عمده جهانی سنگ کشورهای چین، هند، ایتالیا و ... همواره از شرکای تجاری ایران در این زمینه بوده اند. طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ صادرات سنگ تزئینی کار نشده (خام) به رقم ۱۴۳ میلیون دلار به وزن ۷۲۶ هزار تن بالغ گردید که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از آن از لحاظ ارزش ۴۲/۵ درصد و از لحاظ وزنی نیز ۴۲/۸ درصد افزایش یافته است.

عملکرد صادرات سنگ تزئینی کار نشده

طی دوازده ماهه نخست سال ۱۳۹۵ و مقایسه آن با سال قبل

ارزش: میلیون دلار

وزن: هزارتن

شرح کالا	۵ کشور هدف اصلی	دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ (میلیون دلار)	دوازده ماهه سال ۱۳۹۴ (میلیون دلار)	درصد تغییرات	سهم صادرات ۱۲ ماهه ۹۵ از کل صادرات (درصد)
سنگ تزئینی خام	چین	۱۲۲	۸۰	۵۳	۸۵/۳
	هند	۹	۷	۲۹	۶/۳
	ایتالیا	۴	۴	-	۲/۸
	تایوان	۱/۸	۱	۸۰	۱/۳
	ترکیه	۰/۸	۱	-۲۰	۰/۶

چدن، آهن و فولاد:

صنعت فولاد بعنوان صنعت مادر در بخش فلزات با تکیه بر منابع موجود در کشور از اهمیت ویژه برخوردار است که این جایگاه صادرات غیرنفتی کشور را نیز جهت بخشیده است بطوریکه فولاد یکی از اقلام عمده صادرات غیرنفتی کشور بشمار میآید.

صادرات گروه کالایی فولاد خام و نیمه ساخته طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ به ۲۴۵۹ میلیون دلار و وزن ۶۳۶۷ هزارتن بالغ گردیده است که بر این اساس در مقایسه با عملکرد دوره مشابه سال ۱۳۹۴ از لحاظ ارزشی ۲/۷ درصد و از لحاظ وزنی ۴۲ درصد رشد را نشان می دهد. بیشترین میزان صادرات در این گروه کالایی مربوط به محصولات فولادی نورد گرم غیرآلیاژی بوده است. براساس بورس لندن قیمت جهانی شمش فولاد طی دوازده ماهه نخست سال جاری به کمتر از ۴۰ دلار روند صعودی را طی کرده و اینک به حدود ۳۰۰ دلار بالغ گردیده درحالیکه طی دوره مشابه سال ۹۴ قیمت از حداکثر ۳۰۰ دلار در ابتدای سال به حدود ۸۰ دلار کاهش یافته است. پیش بینی رشد اقتصادی کشور چین در سال ۲۰۱۷ امیدواری برای حفظ و افزایش

قیمتهای جهانی فولاد را افزایش داده است. ضمن اینکه ایران در بخش فولاد های آلیاژی می تواند با کسب استانداردهای معتبر جهانی ، سهم بیشتری را در بازارهای اروپایی و شرق آسیا داشته است .

ارزش: میلیون دلار
وزن : هزارتن

عملکرد صادرات چدن، آهن و فولاد طی دوازده ماهه نخست سال ۱۳۹۵ و مقایسه آن با سال قبل

شرح کالا	۵ کشور هدف اصلی	دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ (میلیون دلار)	دوازده ماهه سال ۱۳۹۴ (میلیون دلار)	درصد تغییرات	سهم صادرات ۱۲ ماهه ۹۵ از کل صادرات (درصد)
چدن و آهن فولاد	ایتالیا	۲۹۵	۵۱۳	-۴۲/۵	۱۲
	امارات	۳۲۴	۴۳۴	-۲۵	۱۳
	تایلند	۳۱۳	۱۳۰	۱۴۱	۱۳
	عمان	۲۱۷	۱۲۱	۷۹	۸/۸
	تایوان	۲۱۴	۲۲	۸۷۳	۸/۷

مصنوعات از چدن ، آهن و فولاد :

مصنوعات این بخش که طیف وسیعی از محصولات را در بردارد شامل اقلامی نظیر لوازم خطوط آهن، لوله و پروفیل، اسکلت فولادی، مفتول، سیم، قطعات فولادی، لوازم فولادی و مصنوعات ریخته گری و ... میباشد.

مجموع صادرات این بخش طی دوازده ماهه سال ۹۵ به ۴۹۰ میلیون دلار به وزن ۳۳۸ هزارتن بالغ شد که در مقایسه با دوره مشابه سال قبل از آن از لحاظ ارزشی ۷/۳ درصد و از لحاظ وزنی با ۰/۳۴ درصد ک رشد همراه بوده است. بیشترین رقم صادرات طی این دوره مربوط به انواع ورقهای فولادی به ارزش ۷۴۰ میلیون دلاری باشد که این میزان ،نسبت به دوره مشابه سال ۹۴ حدود ۴۰ درصد کاهش ارزشی و ۲۳ درصد کاهش وزنی نشان می دهد.

ارزش: میلیون دلار
وزن : هزارتن

عملکرد صادرات مصنوعات چدن، آهن و فولاد طی دوازده ماهه نخست سال ۱۳۹۵ و مقایسه آن با سال قبل

شرح کالا	۵ کشور هدف اصلی	دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ (میلیون دلار)	دوازده ماهه سال ۱۳۹۴ (میلیون دلار)	درصد تغییرات	سهم صادرات ۱۲ ماهه ۹۵ از کل صادرات (درصد)
مصنوعات از چدن آهن فولاد	عراق	۲۰۵	۱۷۲	۱۹	۴۲
	ترکمنستان	۱۳۶	۱۶۴	-۱۷	۲۸
	افغانستان	۴۶	۴۷	-۲	۹/۴
	ایتالیا	۱۷	۴	۳۲۵	۳/۵
	ازبکستان	۹	۴/۵	۱۰۰	۱/۸

مس و محصولات مسی :

صادرات مس طی دوازده ماهه سال ۹۵ بالغ بر ۵۱۸ میلیون دلار به میزان ۱۷۵ هزار تن است که در مقایسه با دوره مشابه سال قبل از آن ۱۴۶ درصد از لحاظ ارزشی و ۳۳۹ درصد از لحاظ وزنی افزایش نشان می دهد. عامل اصلی در رشد صادرات بهبود شرایط فعالیت شرکت ملی صنایع مس ایران در تولید و صادرات نسبت به سال گذشته است. این در حالی است که طی دوره یاد شده در سال ۹۵ قیمت جهانی مس از ۴۵۰۰ دلار تا ۵۲۰۰ دلار در نوسان بوده و در مقایسه با دوره مشابه سال ۹۴ از ۴۵۰۰ دلار تا ۶۴۰۰ دلار متغیر بوده است.

ارزش: میلیون دلار
وزن: هزارتن

عملکرد صادرات مس و محصولات مسی طی دوازده ماهه نخست سال ۱۳۹۵ و مقایسه آن با سال قبل

شرح کالا	۵ کشور هدف اصلی	دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ (میلیون دلار)	دوازده ماهه سال ۱۳۹۴ (میلیون دلار)	درصد تغییرات	سهم صادرات دوازده ماهه ۱۳۹۵ کل صادرات (درصد)
مس و مصنوعات	چین	۲۰۵	۷۴	۱۷۷	۴۰
	ترکیه	۱۲۷	۳۹	۲۲۶	۲۴/۵
	امارات	۱۰۴	۴۷	۱۲۱	۲۰
	عمان	۴۱	۳۳	۲۴	۸
	استرالیا	۱۲	-	۱۰۰	۲/۳

گروه آلومینیوم و مصنوعات آلومینیومی :

پس از فولاد فلز آلومینیوم بیشترین حجم صادرات فلزی کشور را تشکیل می دهد. صادرات طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ بالغ بر ۲۳۷ میلیون دلار به وزن ۱۳۷ هزار تن است که در مقایسه با دوره مشابه سال قبل ۵/۳ درصد از لحاظ ارزشی و ۱۳/۳ درصد از لحاظ وزنی رشد را نشان میدهد. علیرغم افزایش قیمت جهانی آلومینیوم از دلایل کاهش صادرات در این گروه باید به کسش در داخل کشور در برخی صنایع اشاره داشت. لذا تقاضا در سطح بازار داخلی از یک سو و از سوی دیگر شرایط رقابتی در بازارهای خارجی تولیدکنندگان را ناچار به تمرکز بر بازار داخلی ساخته است.

لازم به ذکر است قیمت هر تن آلومینیوم در بازار بورس فلزات لندن طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۴ ، ۱۴۲۰-۱۹۵۰ دلار با روند نزولی در نوسان بوده در حالیکه همین دوره در سال ۱۳۹۵ این تغییرات از ۱۵۷۰ تا ۱۷۳۰ دلار با روند صعودی گزارش شده است. قیمت جهانی آلومینیوم آلیاژی طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ کاهش شدید نسبت به سال گذشته لیکن با نوسانات کمتر همراه بوده است. در این دوره پایین ترین قیمت ۱۵۰۰ دلار و بالاترین قیمت ۱۵۸۰ دلار گزارش شده است. نوسان قیمت در سال جاری ملایم بوده در حالیکه قیمت طی

همین دوره در سال ۹۴ بین ارقام ۱۶۰۰ دلار تا ۱۸۷۰ دلار با روند نزولی و البته با نوسان شدیدتر همراه بوده است.

ارزش: میلیون دلار
وزن: هزارتن

عملکرد صادرات آلومینیوم و مصنوعات آلومینیومی طی دوازده ماهه نخست سال ۱۳۹۵ و مقایسه آن با سال قبل

شرح کالا	۵ کشور هدف اصلی	دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ (میلیون دلار)	دوازده ماهه سال ۱۳۹۴ (میلیون دلار)	درصد تغییرات	سهم صادرات ۱۲ ماهه ۹۵ از کل صادرات (درصد)
آلومینیوم و مصنوعات	ترکیه	۷۲	۱۷	۳۲۴	۳۰
	تایوان	۴۹	۹	۴۴۴	۲۱
	هند	۳۹	۶۸	-۴۳	۱۶/۵
	عراق	۲۷	۱۷	۵۹	۱۱/۴
	چین	۱۶	۸۱	-۸۰	۶/۸

سرب و مصنوعات از سرب :

صادرات سرب و مصنوعات از سرب طی دوازده ماهه نخست سال جاری بالغ بر ۱۷۱ میلیون دلار به وزن ۹۲ هزارتن گزارش شده که عموماً بصورت شمش میباشد و در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۳۹۴ با افزایش ۳۳ درصدی ارزشی و ۳۰ درصد افزایش وزنی همراه بوده است.

روند تغییر قیمت جهانی طی این دوره در دوازده ماهه سال جاری از قرار هر تن حداقل ۱۶۵۰ تا حداکثر ۲۱۰۰ دلار در نوسان بوده و در دوره مشابه سال ۱۳۹۴ نوسانات قیمت از ۱۶۲۰ تا ۲۱۵۰ دلار گزارش شده است. اگرچه طیف قیمت طی دوسال مذکور تا حدودی مشابه بوده و پیش بینی می گردد این روند تداوم یابد، لیکن روند دوازده ماهه سال جاری صعودی و در سال ۹۴ نزولی است.

ارزش: میلیون دلار
وزن: هزارتن

عملکرد صادرات سرب و مصنوعات از سرب طی دوازده ماهه نخست سال ۱۳۹۵ و مقایسه آن با سال قبل

شرح کالا	۵ کشور هدف اصلی	دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ (میلیون دلار)	دوازده ماهه سال ۱۳۹۴ (میلیون دلار)	درصد تغییرات	سهم صادرات ۱۲ ماهه ۹۵ از کل صادرات (درصد)
سرب و مصنوعات	امارات	۵۲	۴۴	۱۸	۳۰/۴
	هند	۴۱	۲۹	۴۱	۲۴
	جمهوری کره	۳۵	۲۰	۷۵	۲۰/۵
	پاکستان	۱۲	۱۰	۲۰	۷
	تایوان	۷/۴	۲/۵	۱۹۶	۴/۳

روی و مصنوعات از روی :

صادرات طی دوازده ماهه نخست سال ۱۳۹۵ در این بخش ۲۲۰ میلیون دلار به وزن ۱۲۷ هزار تن (۹۹٪ شمش) رسیده که در مقایسه با صادرات دوره مشابه سال قبل از آن با ۲۴ درصد از لحاظ ارزشی و ۳۸ درصد از نظر وزنی با افزایش همراه بوده است.

علیرغم اینکه نوسانات قیمت جهانی طی دوره مذکور در دوازده ماهه نخست سال ۱۳۹۵ از ۱۸۰۰ دلار بر تن تا ۲۴۰۰ دلار رشد یافته درحالیکه قیمت های دوره مشابه سال ۱۳۹۴ از حداقل ۱۶۰۰ تا حداکثر ۲۴۰۰ دلار، اعلام شده که به دلیل رشد نسبی قیمت ، افزایش صادرات را شاهد هستیم. لیکن همچنان رشد وزنی بر تغییر ارزش صادرات مشهود است.

عملکرد صادرات روی و مصنوعات از روی

طی دوازده ماهه نخست سال ۱۳۹۵ و مقایسه آن با سال قبل

ارزش: میلیون دلار
وزن: هزارتن

شرح کالا	۵ کشور هدف اصلی	دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ (میلیون دلار)	دوازده ماهه سال ۱۳۹۴ (میلیون دلار)	درصد تغییرات	سهم صادرات ۱۲ ماهه ۹۵ از کل صادرات (درصد)
روی و مصنوعات	ترکیه	۷۷	۹۲	-۱۶/۳	۳۵
	امارات	۳۵	۱۲	۱۹۲	۱۶
	هند	۳۱	۳۷	-۱۶	۱۴
	جمهوری کره	۲۶	۷/۳	۲۵۶	۱۲
	پاکستان	۶	۴/۳	۴۰	۲/۷

سیمان و کلینکر:

طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ صادرات سیمان و کلینکر به ۳۹۹ میلیون دلار معادل ۱۱۳۸۵ هزار تن بالغ گردیده که بر این اساس در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از نظر ارزشی ۴۱ درصد و از نظر وزنی ۱۰ درصد با کاهش مواجه شده است. از این میزان صادرات ۱۴۴ میلیون دلار به وزن ۴۲۳۳ هزار تن مربوط به کلینکر می باشد. صادرات کلینکر طی این دوره ۲۲ درصد رشد ارزشی و ۳۳ درصد رشد وزنی همراه بوده است. در دوازده ماهه سال جاری صادرات کلینکر به کشور عراق به ۵۴ میلیون دلار و موزامبیک به ۲۰ میلیون دلار افزایش یافته. ضمن آنکه طی دوره مذکور صادرات کلینکر به کشور بنگلادش به حدود ۲۰ میلیون دلار بالغ گردید.

نکته قابل توجه در خصوص صادرات کلینکر تنوع قیمتی در کشورهای مختلف است بطوریکه بطور متوسط قیمت صادرات به عراق ۳۷ دلار ، به قطر ۲۸ دلار و به بنگلادش ۳۲ دلار هر تن می باشد . از دلایل عمده کاهش صادرات در این بخش می توان به مشکل هزینه های مترتب بر صادرات از جمله حمل و نقل، عوارض مختلف از جمله راهداری و گمرک، ممنوعیت ورود سیمان به بازار عراق و محدودیتهای و موانع تعرفه ای وضع شده از سوی آن کشور بعنوان بازار هدف بیش از نیمی از سیمان و کلینکر صادراتی کشور و نیز بعضاً قیمت شکنی صادرکنندگان سیمان در بازار های مختلف اشاره نمود. کاهش صادرات سیمان کشور عمدتاً متأثر از تحولات داخلی کشور عراق بوده است. با توجه به تقاضاهای مناسب برای کلینکر و سیمان ایران که در بازارهای جنوب شرق آسیا و نیز آفریقا وجود دارد ضرورت تامین بخشی از هزینه حمل دریایی این محصولات پیشنهاد می گردد .

عملکرد صادرات سیمان و کلینکر

طی دوازده ماهه نخست سال ۱۳۹۵ و مقایسه آن با سال قبل

ارزش: میلیون دلار

وزن: هزارتن

شرح کالا	۵ کشور هدف اصلی	دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ (میلیون دلار)	دوازده ماهه سال ۱۳۹۴ (میلیون دلار)	درصد تغییرات	سهم صادرات ۱۲ ماهه ۹۵ از کل صادرات (درصد)
سیمان و کلینکر	عراق	۱۵۵	۴۰۸	-۶۲	۳۸/۸
	افغانستان	۵۳	۶۰	-۱۲	۱۳/۳
	کویت	۴۴	۴۶	-۴	۱۱
	موزامبیک	۲۲	۱۰	۱۲۰	۵/۵
	پاکستان	۲۶	۲۹	-۱۰	۶/۵

کاشی و سرامیک ، چینی بهداشتی و آجر :

طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ میزان ۳۷۲ میلیون دلار به وزن ۲۴۵۰ هزار تن انواع کاشی و سرامیک ، آجر و چینی بهداشتی از کشور صادر شده که در مقایسه با مدت مشابه در سال ۹۴ از لحاظ ارزشی با ۲۱ درصد و از لحاظ وزنی با ۹/۵ درصد کاهش همراه شده است. که این تفاوت نرخ تغییر قیمت و وزن نشان از کاهش چشمگیر قیمت صادراتی است .

قابل ذکر است که از این میزان ۲۱ میلیون دلار به وزن ۳۳ هزارتن مربوط به صادرات چینی بهداشتی است که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از لحاظ ارزشی ۵ درصد کاهش و از لحاظ وزنی ۷ درصد رشد نشان می دهد. با توجه به اینکه قریب به ۴۰٪ محصولات صادراتی این بخش به مقصد کشور عراق صورت میگیرد لذا مسائل داخلی آن بازار و شرایط خاص حاکم طی ماههای اخیر، روند رشد صادرات مورد انتظار را در این صنعت به همراه نداشته است. اگرچه مزیت های انرژی و مواد اولیه ارزان داخلی بایستی به کاهش قیمت تمام شده این محصولات کمک نماید ، لیکن به لحاظ مشکلات در مدیریت عملیات تولید و افزایش

هزینه های سربرار ، قدرت بازار رسانی این محصولات کمتر از رقبا می باشد . البته موانع تعرفه ای و غیر تعرفه ای در بازارهای هدف نیز از جمله عوامل موثر در کاهش صادرات است .

عملکرد صادرات کاشی و سرامیک و چینی بهداشتی طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ و مقایسه آن با سال قبل

ارزش: میلیون دلار

وزن : هزارتن

شرح کالا	کشور هدف اصلی	دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ (میلیون دلار)	دوازده ماهه سال ۱۳۹۴ (میلیون دلار)	درصد تغییرات	سهم صادرات دوازده ماهه ۹۵ از کل صادرات (درصد)
کاشی و سرامیک ، چینی بهداشتی و آجر	عراق	۲۷۰	۳۶۴	-۲۶	۷۲/۶
	افغانستان	۳۲	۳۷	-۱۳/۵	۸/۶
	پاکستان	۲۱	۱۹	۱۰/۵	۵/۶
	ترکمنستان	۱۴	۱۵	-۶/۷	۳/۸
	آذربایجان	۹	۴	۱۲۵	۲/۴

ملاحظه مهم :

در این بخش مشکلات جدی به همراه خواهد داشت . یکی از راهکارهای اجرایی کمک دولت به بنگاههای فعال تولیدی - صادراتی جهت حضور مستمر در بازارها و رویدادهای تجاری از جمله نمایشگاههاست.

برنامه های توسعه ظرفیت تولید در واحدهای فعال در صنایع معدنی مخصوصاً لوازم و مصالح ساختمانی تدوین طرحهای جامع توسعه صادرات ضرورت جدی خواهد ساخت ، خصوصاً اینکه در صورت تداوم رکود ساخت و ساز در داخل کشور و کاهش سرعت اجرای طرحهای عمرانی، مزاد تولید

شیشه ساختمانی :

شیشه ساختمانی شامل انواع مختلف تخت، چند جداره، فلوت و بصورت بلوک و نیز شیشه جهت تزئینات داخلی است که در دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ به ارزش ۹۴ میلیون دلار و به وزن ۴۳۲ هزارتن گزارش شده است. این رقم در مقایسه با دوازده ماهه سال ۱۳۹۴ ۲۲ درصد رشد ارزشی و ۲۱ درصد رشد وزنی را نشان می دهد.

عملکرد صادرات شیشه ساختمانی

طی دوازده ماهه نخست سال ۱۳۹۵ و مقایسه آن با سال قبل

ارزش: میلیون دلار

وزن: هزارتن

شرح کالا	۵ کشور هدف اصلی	دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ (میلیون دلار)	دوازده ماهه سال ۱۳۹۴ (میلیون دلار)	درصد تغییرات	سهم صادرات دوازده ماهه ۱۹۵ از کل صادرات (درصد)
شیشه ساختمانی	عراق	۲۴	۲۳	۴	۲۵/۵
	هند	۲۱	۱۵	۴۰	۲۲/۳
	افغانستان	۱۸	۱۸	-	۱۹
	ترکیه	۷	۷	-	۷/۵
	ترکمنستان	۵	۵	-	۵/۳

سنگ تزئینی کار شده:

صادرات سنگ کار شده در دوره مذکور به رقم ۱۲۲ میلیون دلار و ۳۷۴ هزارتن رسید، که در مقایسه با دوره مشابه سال ما قبل از لحاظ ارزشی ۴۱ درصد و از لحاظ وزنی ۴۴ درصد رشد را نشان می دهد. به دلیل غالب بودن تفکر سنتی بر بهره گیری از تکنولوژی مدرن و به روز، بهره وری در صنعت سنگ پایین بوده به گونه ای که هم اکنون در کشور بطور متوسط از یک تن سنگ خام حدود ۷ مترمربع سنگ تولید می شود. مصرف برق واحدهای سنگبری نیز حدود ۶ کیلووات به ازای تولید هر مترمربع سنگ است که این ارقام مؤید بهره وری در سطح بسیار نازل است. این در حالی است که در صورت ارتقای بهره وری، نوسازی ماشین آلات و به روزآوری تکنولوژی تولید، راندمان تولید نیز بهبود چشمگیر خواهد یافت.

ارزش: میلیون دلار

وزن: هزارتن

عملکرد صادرات سنگ تزئینی کار شده

طی دوازده ماهه نخست سال ۱۳۹۵ و مقایسه آن با سال قبل

شرح کالا	۵ کشور هدف اصلی	دوازده ماهه سال ۱۳۹۵ (میلیون دلار)	دوازده ماهه سال ۱۳۹۴ (میلیون دلار)	درصد تغییرات	سهم صادرات دوازده ماهه ۱۹۵ از کل صادرات (درصد)
سنگ تزئینی کار شده	عراق	۵۳	۳۱	۷۱	۴۳/۴
	ترکمنستان	۱۹	۱۱	۷۲/۷	۱۵/۶
	ترکیه	۱۱	۱۰	۱۰	۹
	آذربایجان	۷	۴	۷۵	۵/۷
	امارات	۶	۶	-	۴/۹

- مهمترین عوامل موثر بر سهم اندک صادرات سنگ کشور عبارتند از:
- ۱- حضور رقاباتی پر قدرت همچون چین و هند (که با تمرکز بر عرضه سنگ با قیمت رقابتی تر بخش عمده ای از بازار این کالا را به خود اختصاص داده اند).
 - ۲- عدم بهره گیری از تکنولوژی مدرن و به روز جهان که تأثیر به سزایی در تأمین سطح کیفیت مورد انتظار مشتریان خواهد داشت.
 - ۳- ضعف نقدینگی بنگاههای تولیدی و صادراتی و به تبع آن ناتوانی بنگاه ها در سرمایه گذاری تکنولوژیکی
 - ۴- مدیریت سنتی حاکم بر اغلب واحدهای فرآوری سنگ

نکته کلیدی:

- کاهش خام فروشی و افزایش صادرات محصولات با ارزش افزوده در بخش معدن و صنایع معدنی یکی از اهداف اصلی دولت و سازمان توسعه تجارت ایران است. رسیدن به هدف مذکور دارای الزاماتی است که با توجه به گستره این حوزه نیازمند تأمین منابع مالی و سرمایه هنگفت می باشد. تأمین این منابع از محل وجوه دولتی یا فروش مازاد مواد خام نظیر سنگ آهن و یا جذب سرمایه های خارجی امکانپذیر خواهد بود. بنظر میرسد جذب سرمایه گذار خارجی در صنایع معدنی راهکار مناسبی برای کاهش خام فروشی باشد که خود نیازمند تسهیل این فرآیند در بخش های مختلف اجرایی است البته در خصوص سنگ آهن تا زمانیکه شرایط برای جذب این منابع خام در صنایع پایین دست کشور فراهم نشده است محروم ساختن صنعت از عایدات ارزی فروش سنگ آهن با نرخ های فعلی جهانی نکته ای قابل تأمل است. که دقت نظر کارشناسانه و عمیق مسئولین تصمیم گیرنده را می طلبد.

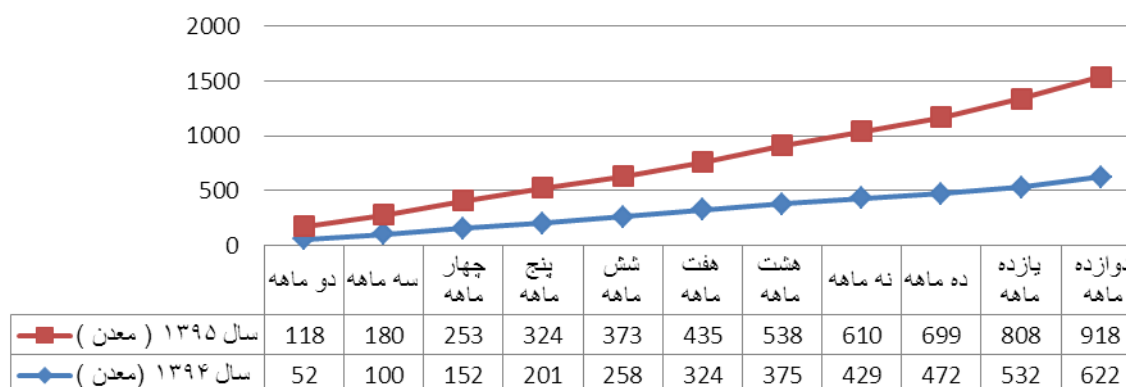
- در ارتباط با محصولات معدنی بالاخص مصالح ساختمانی نکته حائز اهمیت تمرکز و اتکا به بازارهای محدود است که این امر تأثیرپذیری صادرکنندگان را از بروز هرگونه چالش در تدام صادرات بالا خواهد برد. همانگونه که طی سالجاری در خصوص صادرات مصالح ساختمانی به کشور عراق شاهد کاهش صادرات بوده ایم. لذا با عنایت هر چه بیشتر به نفوذ به بازارهای جدید و گسترش بازارهای هدف امری اجتناب ناپذیر خواهد بود.

الزامات تحقق اهداف کمی در گروه معدن و صنایع معدنی

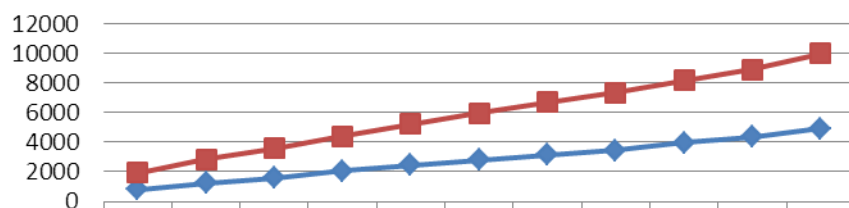
- عارضه یابی و تدوین استراتژی توسعه صادرات با تاکید بر تولید صادراتی
- تدوین بسته حمایت از صادرات و اجرای دقیق و بموقع آن در جهت تقویت بنیه مالی ایجاد و انگیزش در صادرکنندگان
- تأمین و اعتبار مالی لازم جهت برقراری خطوط منظم حملو نقل (خصوصاً ریلی)
- اصلاح و تنظیم تعرفه های واردات مواد اولیه مورد نیاز که در داخل قابل تأمین نبوده و یا در زمان مقتضی توسط صنایع بالادستی عرضه نمی گردد.
- ایجاد زمینه مناسب جهت جذب سرمایه گذاران خارجی خصوصاً در صنایع مادر فلزی
- تأمین پوششهای حمایت از صادرات از سوی صندوق ضمانت صادرات ایران و پوشش ریسک صادرات به بازارهای باریسک بالا

- فراهم ساختن امکان مبادله تهاتر کالا جهت مقابله با محدودیتهای و تحریمهای مربوط به نقل و انتقال ارز
- اعطای تسهیلات بانکی جهت تامین سرمایه لازم در راستای به روز آوری تکنولوژی مورد استفاده در تولید با هدف صادرات و نیز تامین سرمایه در گردش لازم
- حمایت از حضور صادرکنندگان در رویدادهای تجاری همچون نمایشگاههای بین المللی و اعزام هیاتهای بازاریابی
- هدایت و حمایت از واحدهای تولیدی و صادراتی کوچک و متوسط در جهت تشکیل کنسرسیوم صادراتی با برند واحد به منظور تقویت قدرت رقابت آنان
- تسریع در استرداد مالیات برارزش افزوده به واحدهای صادراتی که اقدام به واردات موقت مواد اولیه مورد نیاز نموده اند.
- اقدام به تکمیل زنجیره تامین مواد اولیه مورد نیاز صنایع پایین دست (خصوصاً در بخش فلزات)

روند مقایسه ای صادرات دوازده ماهه اقلام عمده بخش معادن سالهای ۹۴ و ۹۵ - میلیون دلار

روند مقایسه ای صادرات دوازده ماهه اقلام عمده صنایع معنی سالهای ۹۴ و ۹۵ - میلیون دلار

	دو ماهه	سه ماهه	چهار ماهه	پنج ماهه	شش ماهه	هفت ماهه	هشت ماهه	نه ماهه	ده ماهه	یازده ماهه	دوازده ماهه
سال ۱۳۹۵ (اقلام عمده نیم ساخته و نهایی بخش صنایع معنی)	1103	1635	2004	2370	2765	3154	3573	3912	4207	4557	5082
سال ۱۳۹۴ (اقلام عمده نیم ساخته و نهایی بخش صنایع معنی)	812	1223	1580	2046	2470	2810	3128	3463	3982	4368	4908